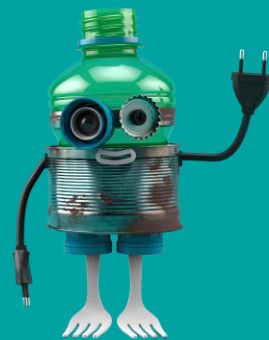

Reacties

Wat haalden we op & wat doen we ermee?

‘Meer doen met minder afval’

gemeente
Het Hogeland

‘Meer doen met minder afval’

Wat haalden we op & wat doen we ermee?

Samen met inwoners gingen we in 2019 op weg naar minder afval. Met een Afvalfestival, een groots inwonersonderzoek en een Van-denken-naar-doen-avond ontdekten we samen hoe we in Het Hogeland kunnen komen tot minder afval en meer hergebruik. En dat zijn nog niet eens alle manieren, waarop we zinvolle informatie ophaalden. En samen oplossingen ontwierpen. Wat voor reacties kregen we, en wat deden we ermee? Waarin zien inwoners die terug? Een samenvatting.

Minder afval

Gemeente Het Hogeland gaat per 2021 over op één nieuwe manier van afvalinzameling voor de hele gemeente. Samen met inwoners ontwierpen we verschillende manieren om afval in te zamelen. Die moeten helpen de landelijke doelstelling van 30 kilo afval per persoon per jaar in 2025 te halen. Een stuk minder afval dan nu: elke Hogelandster produceert nu elk jaar gemiddeld 200 kilo.

Hoe komen we tot minder afval? Dat bedenken we in Het Hogeland samen. Dat deden we met een:

1. Inwonersonderzoek
2. Het Hogelandster Afvalfestival
3. Reactieformulier op www.hethogeland.nl
4. Reacties via social media
5. Flitspeiling via facebook
6. Van-denken-naar-doen avond
7. Varianten-avond

Cijfers

Op het inwonersonderzoek reageerden 1677 mensen: een respons van 15%. Een prima score. We kregen 52 losse reacties binnen via het reactieformulier op www.hethogeland.nl. Met een flitspeiling gaven nog eens 204 mensen hun mening. Op het Afvalfestival dachten ongeveer 20 mensen mee over de toekomst, in de Afvaldroom. En we wisselden actief met zo'n 20 mensen van gedachten over hoe we tot minder afval kunnen komen, tijdens de Meet & Greet. 44 mensen gaven met een sticker aan wat zij belangrijke waarden vonden bij afvalinzameling. Via social media kregen we in deze periode 109 reacties binnen. Tijdens de Van-denken-naar-doen avond ontwierpen 15 mensen oplossingen om te komen tot minder afval. Zij deden dat in 3 groepen, die elk een eindpresentatie gaven. Op de Varianten-avond haalden 10 van hen de kinderziekten uit de varianten voor afvalinzameling die de gemeente ontworpen had. Deze groep testte wat de varianten betekenen in het dagelijks leven van verschillende soorten Hogelandsters.

Samen kregen we zo'n 2.141 reacties binnen. Dat is 12 procent van de huishoudens. En 4,5 procent van alle Hogelandsters. Wat opviel, is dat veel Hogelandsters aangaven dat ze positief stonden tegenover het feit dat we dit onderwerp aankaarten als gemeente, en dat we de oplossingen samen met inwoners willen bedenken. Zo namen 65 mensen de moeite om bij de open reactiemogelijkheid aan het einde van het inwonersonderzoek een reactie op te schrijven in de trant van "Goed dat jullie dit doen!"

Wat haalden we op & wat doen we ermee?

Afval scheiden loont

Zeven op de tien Hogelandsters is voor een systeem waarbij je meer betaalt als je meer afval aanbiedt. In alle vier

voormalige gemeenten is een meerderheid van de inwoners voor zo'n systeem. Dat is volgens Hogelandsters de eerlijkste manier. En dat is dan ook het uitgangspunt voor de nieuwe afvalinzameling. Dat betekent dat we de grijze container sowieso gaan wegeen. De inwoner betaalt per kilo en per keer dat de container wordt geleegd.

"Toen het in Winsum werd ingevoerd, was ik tegen. Maar ik vind het erg goed werken en ben daarom nu vóór."

Neem me mee in de wereld van afval

Bijna de helft van de Hogelandsters scheidt beter afval, als ze zien wat ervan wordt gemaakt. Maar liefst 38% heeft geen idee wat er eigenlijk met hun afval gebeurt. Inwoners gaven verder aan meer gemotiveerd te zijn om afval te scheiden, als ze zien wat er van wordt gemaakt. Dat gaan we daarom in beeld brengen. We gaan laten zien wat er van afval wordt gemaakt.

Campagnes en verhalen

Hogelandsters staan over het algemeen erg positief tegenover afval scheiden en verminderen. De bereidheid is er! Inwoners tot 45 jaar zijn nu niet bewust bezig met afval. En onder jongeren is er helemaal een wereld te winnen. Zij zijn tegelijkertijd het meest gemotiveerd. We laten zien waarom afval scheiden en verminderen belangrijk is. We zetten in op campagnes, competities en educatie. We proberen inzicht te geven in de

hoeveelheid afval die men aanbiedt. En we laten Hogelandsters hun verhalen vertellen. Over waar ze tegenaan lopen, op weg naar minder afval. Over wat werkte, en wat niet.

"Competitie tussen gemeentes/dorpen/straat. App dat je kunt inzien hoeveel afval je hebt ingeleverd."

Initiatieven

In Het Hogeland zijn er veel betrokken inwoners en veel initiatieven, ook op het gebied van recycling. Bijvoorbeeld het Repair Café. Of een nieuw idee: een Trashless Footprint Festival. En wie kunnen er beter vertellen aan

Hogelandsters waarom dit belangrijk is,

dan Hogelandsters zelf? We geven initiatieven als dit de ruimte en brengen ze in beeld. Veel inwoners hebben de wens om iets te doen tegen de vele plastic verpakkingen. De gemeente heeft daar formeel geen rol in. Wel willen we een rondetafelgesprek faciliteren tussen winkeliers en Hogelandsters over dit onderwerp.

"Als gemeente 'zero waste' groepjes laten beginnen en faciliteren. Zorg dat er voorbeelden zijn van hoe je afvalvermindering kunt aanpakken. In België is er bv het blog 'Green Evelien', zeer inspirerend."

Wat moet waarin?

Dertig procent van de Hogelandsters twijfelt weleens over welk afval in welke container moet. Jongeren twijfelen het vaakst. Daarom zorgen we voor duidelijke informatie. Met stickers, overzichten of een app.

"Kapotte schoenen en kleding: in kledingbak of in grijze container?"

Plastic

Veel Hogelandsters gaven aan dat ze zelf plastic willen scheiden. In Het Hogeland scheiden we plastic, metaal en drankkartons automatisch achteraf uit het afval. Slechts 54% blijkt dat te weten. Ook dat plastic, metaal en drankkartons bij het streefdoel van 30 kilo per persoon per jaar niet meetellen, is vaak niet bekend. Daar gaan we beter over communiceren. Omdat na-scheiden net zo effectief is als vooraf scheiden én omdat het zorgt voor minder ingewikkelde regels over wat waar in moet, blijven we als gemeente na-scheiden. Ook hebben we als gemeente nog langlopende contracten waar achteraf scheiden bij in zit. Die ontbinden kost onnodig veel geld.

Groen

Op groen afval beter scheiden is de meeste winst te behalen. 21% van de Hogelandsters scheidt hun groenafval niet altijd goed, vooral in de zomer. Meer dan 30% van het keukenafval verdwijnt in de grijze container. Stank wordt door 53% genoemd als oorzaak. Of men vindt het teveel moeite. We gaan de groene container daarom vaker legen. En we zorgen dat dat gratis is. Zo stimuleren we mensen hun groente, fruit, tuin- en keukenafval (nog) beter te scheiden.

Textiel

Ook bij het scheiden van textiel is veel winst te behalen. 17% van de Hogelandsters scheidt dit soms of nooit. Mensen weten niet waar ze het kwijt kunnen, vinden de textielbak te ver, of weten helemaal niet dat textiel gescheiden kan worden. We gaan communiceren over waar de textielbakken staan en waarom textiel scheiden goed is. En we zorgen ervoor dat de textielbakken op de juiste plekken staan.

Papier

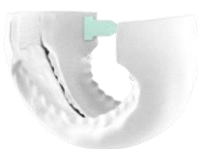
29% van de Hogelandsters geeft aan beter papier te scheiden als het vaker wordt opgehaald, als er een container aan huis komt of een papierbak in de buurt. Nu verdwijnt papier toch nog regelmatig in de grijze container. Dat komt vooral door te weinig opslagruimte. We bekijken of er papiercontainers aan huis kunnen komen en of er papierbakken kunnen komen. Dat doen we samen met verenigingen.

Milieustraten

Grof huishoudelijk afval en tuinafval kunnen Hogelandsters straks vier keer per jaar gratis naar de milieustraten brengen. Dat is in bijna alle gevallen genoeg, zo blijkt. Laten ophalen kan ook, maar kost geld. Klein chemisch afval (KCA) kun je altijd gratis naar de milieustraten brengen. De huidige KCA-route vervalt, behalve als een van de 'plusvarianten' wordt gekozen tot het nieuwe systeem.

Luiers

De bestaande aparte luierbakken verdwijnen: luiers gaan in het vervolg in de grijze container. In de 'plusvarianten' komen daarvoor proefpakketten. Voor mensen die incontinentiemateriaal nodig hebben om medische redenen, komen er aparte afspraken.

Oplossingen ontwerpen

Tijdens de Van-denken-naar-doen avond ontwierpen we samen de basis voor de varianten. Veel van de hierboven genoemde elementen vinden hun oorsprong op deze avond. De belangrijkste aanbevelingen: zorg voor bewustwording door positieve communicatiecampagnes met passende media. Bevorder de juiste mentaliteit door goed gedrag te belonen. Leg de verantwoordelijkheid bij inwoners, lokale inzet. Dorpsvoorzieningen als composthoop, dorpskippen en -varkens. Licht goede voorbeelden uit. Enthousiasmeer, afval is leuk, zorg dat het onderwerp mensen raakt. Gebruik kunst. Zorg voor educatie, bewustwording op scholen van jongs af aan. Zorg voor passende voorzieningen en openingstijden, maak het zo makkelijk mogelijk. Maak overzichten en stickers wat waarin moet, en waar spullen ingeleverd kunnen worden. Ga in gesprek met ondernemers over verpakkingen. Zorg voor een circulair systeem inclusief werkgelegenheid.

Kinderziektes eruit

Tijdens de varianten-avond bleek dat het voor inwoners moeilijk is een keuze te maken tussen de varianten. Het is lastig een inschatting te maken van het effect ervan. Er waren vragen over de effecten van de voorgestelde varianten als geheel, en van de verschillende maatregelen voor afvalscheiding en -vermindering eruit. We

brenghen daarom voor inwoners bij de keuze de effecten per variant en van de extra voorzieningen in beeld. Zo kunnen we mensen duidelijke informatie geven, waardoor ze beter hun voorkeur kunnen aangeven. Verder gaan we op zoek naar een manier om inwoners met een minimum inkomen en kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, toch een financiële prikkel te geven om afval te scheiden en te verminderen.

Kiezen tussen varianten

Op basis van alle inbreng, en natuurlijk met de achtergronden van vakkennis en ervaringen van andere gemeenten, zijn er vier varianten voor de nieuwe afvalinzameling opgesteld. Eén van die varianten wordt de nieuwe manier van inzamelen voor de hele gemeente per 2021. De gemeenteraad beslist, maar wil graag weten welke voorkeur inwoners hebben. Inwoners kunnen tot 25 december hun keuze doorgeven op www.hethogeland.nl/minderafval of op de gemeentelijke locaties.

Variant 1

Grijze container:
1x per 2 weken geleegd

Groene container:
 ● apr - okt:
1x per week geleegd
 ❄ nov - mrt:
1x per 2 weken geleegd

Variant 1 Plus

Grijze container:
1x per 2 weken geleegd

Groene container:
 ● apr - okt:
1x per week geleegd
 ❄ nov - mrt:
1x per 2 weken geleegd

Plus:

- BEST-tas 4x per jaar gratis opgehaald
- KCA-haltes door de hele gemeente
- Onderzoek papierbakken
- Proefpakket wasbare luiers
- Keukenafvalbakje
- Nee-Nee sticker

Variant 2

Grijze container:
1x per 3 weken geleegd

Groene container:
1x per week geleegd

Papier:
Onderzoek ondergrondse papierbakken

Variant 2 Plus

Grijze container:
1x per 3 weken geleegd

Groene container:
1x per week geleegd

Papier:
Onderzoek ondergrondse papierbakken

Plus:

- BEST-tas 4x per jaar gratis opgehaald
- KCA-haltes door de hele gemeente
- Proefpakket wasbare luiers
- Keukenafvalbakje
- Nee-Nee sticker

NB: In een BEST-tas kunnen inwoners Boeken, Elektrische apparaten, speelgoed en textiel aanbieden. Deze wordt vier keer per jaar aan huis opgehaald. Het gaat hier om kleine spullen die men niet zo snel apart wegbrengt. Vaak blijven ze liggen of komen ze alsnog in de grijze container terecht.

	Variant 1	Variant 1 plus	Variant 2	Variant 2 plus
Milieu				
Gemak				
Kosten	€ Basistarief	€ Basistarief + €15,- per huishouden per jaar	€ Basistarief + €6,- per huishouden per jaar	€ Basistarief + €21,- per huishouden per jaar

Tenslotte

De inbreng van onze inwoners afgelopen jaar, bij het ontdekken van hoe we tot minder afval en beter hergebruik komen, kunnen we eigenlijk niet afdoen met het woord 'reacties'. Dat doet de inzet van velen tekort. Meer dan 2000 inwoners namen de moeite om oplossingen te ontwerpen, te dromen over een afvalloze toekomst, te vertellen op film hoe het is om te leven met zo min mogelijk afval, te discussiëren met een afvalexpert, of alle vragen van de enquête te beantwoorden. Wij danken hen allen voor hun inzet!